

Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Львівський національний університет імені Івана Франка
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Прилуцький гуманітарно-педагогічний коледж ім. І. Я. Франка
Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників»
Глухівської міської ради Сумської області

Розвиток гнучких умінь (soft skills) у процесі освітньої діяльності: теорія і практика

МАТЕРІАЛИ

*IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
«Розвиток гнучких умінь (soft skills) у процесі освітньої діяльності:
теорія і практика»*

19 лютого 2026 року

Глухів – 2026

**УДК: 378:[005.745:004]-057.4-057.875 (082)
Р64**

Друкується за рішенням вченої ради Глухівського НПУ ім. О. Довженка
(протокол № 8 від 25.02.2026 р.).

Розвиток гнучких умінь (soft skills) у процесі освітньої діяльності :
теорія і практика : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції (м. Глухів, 19 лютого 2026 року) / за науковою
редакцією д-ра пед. наук, професора Бірюк Людмили Яківни. Глухів : РВВ
Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2026. 256 с.

Відповідальний за випуск: д.п.н., проф. Пінчук Ірина Олександрівна

До збірника матеріалів увійшли тези доповідей науковців,
педагогічних працівників, молодих учених та здобувачів освіти за
результатами науково-дослідної роботи за напрямками: теоретичні засади
формування soft skills у здобувачів освіти, методичні основи формування
soft skills у здобувачів освіти, технології формування наскрізних умінь у
здобувачів освіти.

Матеріали будуть корисними для науковців, педагогічних
працівників, молодих дослідників, аспірантів, магістрантів, студентів, а
також широкого кола читачів, які цікавляться актуальною науковою
проблематикою.

*Відповідальність за науковий рівень тез доповідей, обґрунтованість висновків,
достовірність результатів, а також дотримання принципів академічної
добросовісності несуть автори публікацій.*

© Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2026
© Автори публікацій, 2026

ЗМІСТ

Алексеев Є. О.	Розвиток самоорганізації та емоційного інтелекту у здобувачів початкової освіти	8
Андреев В. О.	Формування soft skills у фахових молодших бакалаврів з радіоелектроніки	10
Андросенко А.О.	Педагогічна майстерність майбутніх учителів технологій як чинник розвитку soft skills здобувачів освіти	12
Аторіна В. М.	Формування soft skills у здобувачів освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою навчання»	13
Бабаліч В. А.	Формування гнучких навичок здобувачів освіти у сфері фізичної культури і спорту	15
Барко М. Ю.	Інтеграція змісту культурної компетентності та гнучких умінь (soft skills) у процесі музичного виховання молодших школярів	17
Батура Д. А.	Соціально-політичні та безпекові ризики у професійній діяльності майбутніх педагогів	19
Бершадська К.Ю.	Компетентнісно-орієнтовані завдання з англійської мови для розвитку емоційного інтелекту молодших школярів	22
Бикова Т. Б.	Особливості розвитку гнучких умінь з використанням технології навчання на основі викликів	25
Білка Л. М.	Розвиток емоційного інтелекту як ключового гнучкого уміння учнів НУШ в умовах воєнного стану	27
Бірюк Л. В.	Особливості соціальної роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах	28
Бірюк Л. Я.	Розвиток стресостійкості особистості в умовах глобальних викликів	31
Бірюк О. А.	Мотиваційна діяльність як психологічна основа формування соціальної компетентності молодших школярів на уроках англійської мови	35
Боженко В. С.	Роль мотиваційної сфери особистості у формуванні soft skills молодших школярів	40
Будкевич В. А.	Технології розвитку soft skills у підготовці магістрів права: досвід Великої Британії та можливості для України	41
Бутенко Г. О.	Формування soft skills в учнів закладів загальної середньої освіти засобами фізичної рекреації	43
Бутич А. В.	Формування самоосвітньої компетентності учнів на уроках технологій як основи для розвитку навичок навчання впродовж життя (soft skills)	45
Валькова Г. В.	Теоретичні аспекти формування комунікативних та емоційних компетентностей здобувачів освіти Нової української школи	46
Винничук С. О.	Методичні особливості формування рефлексивних умінь майбутніх учителів початкової школи	48
Вознюк А. В.	Емпатія як важлива складова соціальних навичок (soft skills) у майбутніх психологів: значення, рівні прояву та специфіка розвитку в системі фахової підготовки	51
Гаврильчик В. О.	Формування природничої компетентності молодших школярів засобами моделювання зв'язків у природному угрупованні	54
Гайдучик В. І.	Розвиток уяви молодших школярів на уроках словесності засобами театралізації творів художньої літератури	55
Гарбар М. А.	Використання інтерактивних онлайн-платформ для розвитку комунікативних soft skills учнів 3 класу на уроках англійської мови	58

Пішун С. Г.	Технологія дизайн-мислення як інструмент формування креативної впевненості здобувачів вищої освіти	159
Помирча С. В.	Мобільні технології як засіб формування мотивації навчання здобувачів початкової освіти на уроках мовно-літературної галузі	160
Пономаренко К.І.	Розвиток інноваційної сприйнятливості педагогів закладів загальної середньої освіти засобами наскрізних умінь.	162
Похтель О. І.	Розвиток м'яких навичок (soft skills) у початковій ланці освіти: виклики та пріоритети	164
Притика В. О.	Стан упровадження програм комп'ютерного проєктування на уроках технологій як чинник формування soft skills учнів базової школи	165
Процай Л. П.	Формування навичок професійної самопрезентації майбутніх учителів у системі розвитку soft skills та наскрізних компетентностей	167
Рибка В. А.	Розвиток soft skills як чинник соціокультурної інтеграції внутрішньо переміщених осіб (на прикладі Рівненської громади)	169
Риженко О. О.	Інтеграція soft skills у систему професійної підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання	172
Руденко Л. І.	Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів під час вивчення байок на уроках словесності як складова формування soft skills	173
Самілик В. І.	Методичні основи формування гнучких умінь у здобувачів освіти під час вивчення курсу «Психологія ментального здоров'я»	175
Самойленко О. О.	Використання технологій проєктного навчання учнів в процесі виготовлення виробів з бісеру на уроках технологій	177
Сахно О. І.	Soft skills як фундамент життєстійкості: розвиток гнучких умінь учнів початкової школи у реаліях війни та дистанційного навчання	178
Серих Л. В.	Наступність у формуванні наскрізних умінь учнів з мистецтва в контексті реалізації концепції Нової української школи	181
Серих Т. М.	Формування гнучких навичок здобувачів освіти засобами нейрографіки	184
Синиця Д. О., Синиця Н. О.	Формування професійної компетентності майбутніх педагогів для роботи в інклюзивному середовищі	186
Сисоєва К. С.	Розвиток елементарних дослідницьких вмінь у молодших школярів засобами проєктної діяльності при вивченні інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	188
Сітак А. А.	Арт-терапія як засіб соціальної адаптації дітей молодшого шкільного віку	190
Скотар К. А.	Розвиток критичного мислення як складника soft skills учнів 3-4 класів у процесі формування медіаграмотності на уроках української мови	192
Солод І. С.	Педагогічна фасилітація здоров'язбережувальної діяльності учнів у позашкільному освітньому просторі	194
Сорока В. В.	Освітні онлайн-платформи як середовище формування soft skills у здобувачів освіти	196
Стенько А. А.	Змішане навчання у підготовці майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти: потенціал для розвитку «soft skills»	198

2. Кочерга О. В. Психологічна стійкість дитини в умовах війни: практичні поради для вчителів та батьків. *Початкова школа*. 2024. № 2. С. 15–19.
3. Світличний С. В. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів у кризових умовах. *Психологія і суспільство*. 2025. Спецвипуск. С. 44–48.
4. Програма СЕН «Зерна» : методичний посібник / The LEGO® Foundation, Harvard University, The Ecological Approaches to Social Emotional Learning (EASEL) Laboratory. Запоріжжя : СТАТУС, 2025. 168 с.
5. Шарон-Максимов Д. Хібукі-бронежилет для дитячої душі. Харків : Комунальне підприємство «Міська друкарня», 2025. 200 с.
6. Winnicott D. W. *Playing and Reality*. London : Routledge, 2005. 210 p. URL: https://openlibrary.org/works/OL3255494W/Playing_and_reality (date of access: 02.01.2026).

НАСТУПНІСТЬ У ФОРМУВАННІ НАСКРІЗНИХ УМІНЬ УЧНІВ З МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Серих Лариса Володимирівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри теорії і методики
змісту освіти КЗ «Сумський обласний
інститут післядипломної педагогічної
освіти»

***Ключові слова:** наскрізні вміння, здобувачі початкової освіти, здобувачі загальної середньої освіти, наступність, Нова українська школа.*

Постановка проблеми. Науково-методологічні засади формування наскрізних умінь здобувачів початкової та загальної середньої освіти сформульовано й унормовано в Державному стандарті базової середньої освіти (2020) [1] та Державному стандарті початкової освіти (2025) [2], отже актуальність наступності у формуванні наскрізних умінь учнів з різних предметів, зокрема з мистецтва, є обумовленою і закономірною.

В умовах Нової української школи початкова освіта покликана забезпечити всебічний розвиток дитини, її талантів, природних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Відповідно, метою початкової освіти є «гармонійний розвиток особистості дитини, її природних здібностей і талантів, формування емоційного інтелекту та компетентностей, необхідних для взаємодії із спільнотою і подальшого поступу в навчанні, утвердження української національної і громадянської ідентичності на основі поваги до прав людини, відповідального ставлення до себе і навколишнього світу» [2, с. 1].

Виклад основного матеріалу. Говорячи про наскрізні вміння (їх одинадцять), зауважимо, що їхні характеристики практично збігаються в державних стандартах [1; 2] і є такими: читати з розумінням...; висловлювати власну думку в усній і письмовій формі...; критично і системно мислити...; діяти творчо, що передбачає застосування креативності в життєвих ситуаціях...; виявляти ініціативу...; конструктивно керувати емоціями...; оцінювати ризики, що передбачає вміння виявляти причиново-наслідкові зв'язки в життєвих ситуаціях...; приймати рішення...; розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації..., презентувати і аргументувати рішення; співпрацювати з іншими особами, що передбачає вміння налагоджувати

взаємодію, домовлятися, шукаючи спільні позиції і враховуючи різні думки інших осіб, працювати в команді, заохочуючи учасників до досягнення спільної мети [2, с. 5].

Наступність у формуванні наскрізних умінь ми можемо об'єктивно оцінити, переглянувши складену нами порівняльну таблицю вимог до обов'язкових результатів навчання здобувачів початкової та загальної середньої освіти з мистецької освітньої галузі (див. Табл.1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика формування наскрізних умінь здобувачів початкової та загальної середньої освіти

<p align="center">ОБОВ'ЯЗКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ здобувачів початкової освіти з мистецької освітньої галузі (додаток 21 Державного стандарту початкової освіти, 2025)</p>	<p align="center">ОБОВ'ЯЗКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ учнів у мистецькій освітній галузі (додаток 21 Державного стандарту базової середньої освіти, 2020)</p>
<p>Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення</p>	<p>Пізнання різних видів мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва</p>
<p>Художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація</p>	<p>Художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва</p>
<p><i>Використовує медіатехнології в процесі мистецької комунікації</i></p>	<p>Пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту Використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації</p>

Пізнаючи різні види мистецтва, учні початкової школи на ранніх стадіях виявляють художнє мислення, вчать аналізувати, характеризувати явища мистецтва, добираючи і використовуючи мистецьку термінологію, порівнюючи та оцінюючи інформацію.

Натомість здобувачі загальної середньої освіти, пізнаючи різні види мистецтва, інтерпретуючи художні образи, набуваючи досвіду емоційних переживань, ціннісного ставлення до мистецтва, аналізують, інтерпретують та критично оцінюють художні образи; розрізняють факти і судження, зважають на протилежні думки, висловлюють свою позицію, надаючи їй обґрунтування; ставлять запитання і знаходять відповіді для підтвердження чи спростування припущень щодо правдивості інформації [3; 4].

Виконуючи художньо-творчу діяльність та культурно-мистецько комунікуючи, учні початкової школи реалізують мистецькі ідеї у власній діяльності, працюють знайомими художніми засобами і способами, самостійно добирають їх, експериментують, комбінують нові і знайомі мистецькі техніки, виявляють творчу сміливість, використовують знання з інших галузей для реалізації ідей, пояснюють власні творчі ідеї, взаємодіють з іншими особами через мистецтво.

Здобувачі загальної середньої освіти, застосовуючи художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва [3; 4], творять різними засобами і способами, імпровізують, експериментують, поєднують, візуалізують, генерують нові ідеї, застосовують власні знання і досвід для створення нових об'єктів, випробовують ідеї без страху помилитися і бути готовим сприймати

зворотну інформацію щодо своїх ідей художніми засобами для реалізації власної мистецької ідеї, естетично перетворюючи навколишнє середовище.

Здобувачі загальної середньої освіти, на відміну від учнів початкової школи, мають третій обов'язковий результат – пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту [3; 4]. Завдяки цьому результату здобувачі ЗЗСО оцінюють власні мистецькі здобутки, демонструють власні досягнення, взаємодіють з іншими особами через мистецтво, регулюють власний емоційний стан засобами мистецтва, що дозволяє пропонувати рішення для розв'язання проблем, брати активну участь у різних видах діяльності, прагнути до лідерства, набувати вміння брати на себе відповідальність, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших осіб, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти різні вияви емоцій, виявляти емоції в безпечний і соціально прийнятний спосіб. Заради справедливості потрібно зазначити, що розпізнавати емоційні стани, втілені у творах різних видів мистецтва, виявляти власне ставлення до творів різних видів мистецтва і мистецької діяльності учнів початкової школи вчать, набуваючи другого обов'язкового результату – художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація.

Нарешті, четвертий обов'язковий результат – використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації, який здобувачі ЗЗСО реалізують через створення мистецького медіатексту у процесі художньої комунікації, добираючи та оцінюючи джерела інформації про мистецтво, при цьому виявляють культуру використання авторського твору. Натомість усні початкової школи долучаються до використання медіатехнології в процесі мистецької комунікації, виконуючи художньо-творчі завдання та комунікуючи на культурно-мистецьку тематику.

Висновок. Отже, ми проаналізували наступність у формуванні наскрізних умінь здобувачів освіти з мистецтва завдяки переосмисленню якості набуття здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання в контексті реалізації концепції Нової української школи. Потрібно зазначити, що формування наскрізних умінь здобувачів освіти є наступними в загальному контексті мистецької освіти, дозволяє передбачати можливі бажані й небажані наслідки будь-якої мистецької діяльності, мінімізувати ризики на основі розуміння причин і обставин, які призводять до їх виникнення; прогнозувати різні варіанти розвитку подій і приймати відповідні рішення, що дозволяє розвивати особистість дитини, реалізувати її природні здібності; формувати емоційний інтелект та компетентності, бажані для взаємодії із спільнотою для подальшого поступу в навчанні.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898): URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення 29. 01. 2026 р.).

2. Державний стандарт початкової освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2025 р. № 1810): URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення 29.01.2026 р.).

3. Формувальне оцінювання мистецької освітньої галузі НУШ: адаптаційний цикл: метод. посібник / за заг. ред. Л.В. Серих; КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кафедра теорії і методики змісту освіти. Суми: НВВ КЗ СОІПО. 2023. 101 с.

4. Формувальне оцінювання навчальних досягнень з мистецтва НУШ: другий цикл базової середньої освіти: навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л. В. Серих, доц. кафедри ТМЗО КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. Суми: НВВ КЗ СОІПО. 2024. 323 с.